

Tři Kristovy události předcházející mystériu na Golgotě • Blaženost člověka po smrti a Kristův impuls

Rudolf Steiner

Ze sdělení, která jsem mohl učinit z Pátého evangelia, je znovu patrné, co všechno bylo nutné uspořádat v celém vesmíru, aby mohlo nastat to, co známe jako mystérium na Golgotě. A toto golgotské mystérium je dokonce i pro duchovně-vědecké bádání něčím na způsob předběžného závěru jiných dějů, k nimž se ve sledu vesmírných skutečností připojuje.

Mluvili jsme o tom, že mystérium na Golgotě připravili dva chlapci Ježíšové. Viděli jsme, že jeden z nich, takzvaný šalomounský Ježíš, v sobě měl Zarathuštrovo Já. Viděli jsme také, že toto Zarathuštrovo Já, poté co oba Ježíšové (kteří byli zhruba stejně staří) dosáhli věku dvanácti let, přešlo do těla druhého Ježíše, toho, který pocházel z náthanské linie rodu Davidova. Dále jsme na základě Pátého evangelia mohli podrobněji vyložit, jaké osudy prožíval Ježíš Nazaretský, který nesl tři tělesné schrány, narozené s náthanským Ježíškem, a který v sobě nesl Zarathuštrovo Já do svého třicátého roku, až do svého rozhovoru s matkou, o němž jsem vám vyprávěl, kdy působením řeči, kterou tenkrát vedl a do jejíchž slov nechal sám vplynout své Já, opustilo Zarathuštrovo Já tělesné schrány tohoto Ježíše Nazaretského. A víme také, že pak prostřednictvím Janova křtu v Jordánu vstoupila do trojí tělesné schrány Ježíše Nazaretského Kristova bytost.

Dokážeme-li ho takto chápat, získáme vskutku nikoli menší, nýbrž nekonečně větší dojem o významu bytosti Ježíše Krista, než jaký získají ti, kteří jej dokážou chápat jen podle dosavadních poznatků a podle sdělení evangelií, tak jak je lze brát.

Avšak celá tato událost, kterou pak spolu s ukřižováním a vzkříšením nazýváme mystériem na Golgotě, navazuje na tři jiné události. Mystérium na Golgotě je svým způsobem prozatím posledním dokonáním tří jiných událostí. Jedna z těchto tří událostí se odehrála již v dávné lemurské době, z těch dvou dalších se jedna stala spíše na počátku a druhá spíše ke konci atlantské doby. Tyto první tři události se ovšem neudály na fyzické pláni, nýbrž v duchovních světech. Duševně tedy můžeme pohlížet na čtyři události, z nichž poslední - tedy ta, již jsme se nyní zabývali především a kterou nazýváme mystériem na Golgotě - se odehrála na fyzické pláni, zatímco ty tři další, jakoby přípravné události se staly v duchovních světech.

O bytosti, o které mluvíme jako o náthanském Ježíši, jsem vám řekl, že celou svou zvláštní povahu ukázala tím, že hned po svém narození uměla říci několik slov, slov, která však byla řečena tak zvláštní řečí, že jim tenkrát nikdo nebyl schopen porozumět, a že jen matka měla díky svému citu ponětí o tom, co tato slova znamenají. U tohoto náthanského Ježíše si také musíme uvědomit, že není lidskou bytostí jako jiné lidské bytosti, že za sebou - tak jako třeba šalomounský Ježíš, který v sobě měl Zarathuštrovo Já, a jako jiní lidé - neměl mnoho pozemských životů, ale že své předchozí bytí prodělával veskrze v duchovních světech. Již jsem to při jiných příležitostech naznačil tím, že jsem řekl: Z toho, co jako lidské duše přešlo od lemurské doby do lidských inkarnací, bylo v duchovních světech zadrženo něco, co nebylo přivedeno k lidskému vtělení, ale co bylo k lidskému vtělení přivedeno teprve tehdy, až to bylo zrozeno jako náthanský Ježíš.

To co tenkrát zbylo, co tedy nemůžeme nazvat lidským Já v obvyklém smyslu slova - neboť lidské Já je to, co jde na Zemi od inkarnace k inkarnaci - to prodělávalo své osudy v duchovních světech. A jen příslušníci dávných mystérií, kteří byli schopni pozorovat děje v duchovních světech, mohli vědět, že tato bytost, která se jednou objeví jako náthanský Ježíš a která měla být prostoupena bytostí Kristovou, musí nejprve prodělat jisté osudy v duchovních světech. Abychom tyto osudy poznali, musíme se podívat na následující skutečnosti.

Většina z vás si ještě vzpomene na přednášky, které zde byly před několika lety předneseny o anthroposofii a v nichž jsem mluvil především o smyslech člověka. Výslovně jsem tenkrát uvedl, že obvykle vypočítávaných pět lidských smyslů představuje jen část všech smyslů a že člověk má v podstatě smyslů dvanáct. Tím se tady teď blíže zabývat nechceme. Chceme však poukázat na to, že lidské smysly, tedy to, co má v podobě smyslů sídlo v našem fyzickém těle, by vlastně byly odsouzeny k osudu, který by byl pro lidi neblahý, kdyby se v duchovních světech v dávné lemurské době neodehrála ona první Kristova událost, jež byla jakýmsi prvním předchůdcem mystéria na Golgotě. Člověk byl v lemurské době vtělen tak, že v podstatě měl zárodky svých smyslů. Víme však také, že v lemurské době se odehrával vliv luciferských sil na lidskou evoluci. Tento vliv luciferských sil se týkal všeho v lidské ústrojnosti. Kdyby skutečně nebylo došlo k ničemu jinému než k tomu, čím byl člověk v lemurské době přiveden ke své pozemské inkarnaci, a potom k luciferskému vlivu, byly by dnes naše smysly úplně jiné, než jaké jsou. Tyto smysly by byly, můžeme říci, přecitlivělé. Byly by takové, že bychom se svými smysly nešli světem, řekněme, temperovaní, ale například červená barva by na lidské oko působila tak, že by jejím působením pociťovalo zcela určitou bolest. Jiné vjemy by našim smyslům zase působily jinou trýzeň. Oko by se například cítilo být modrou barvou jakoby vysávané. A tak by tomu bylo i se všemi ostatními smysly. Museli bychom chodit světem tak, že by naše smysly byly trýznivým způsobem, nebo ovšem také v nadměrné, a tím neblahé touze drážděny. Naše smysly by byly všemi vnějšími vlivy drážděny silněji, než je pro ně zdrávo. K tomu by bývalo došlo působením luciferského vlivu.

Toto nebezpečí bylo od lidstva odvráceno, tehdy ovšem nikoli událostí, která by se odehrála ve fyzické oblasti Země, ale na základě děje, který byl v určitém smyslu první přípravou na mystérium na Golgotě. Ještě v lemurské době se stejná Kristova bytost, která se později při Janově křtu v Jordánu spojila s tělem Ježíše Nazaretského, spojila s bytostí, jež se později narodila jako náthanský Ježíš, který však byl tenkrát dosud v duchovních světech. Můžeme-li o palestinské události říci, že Kristova bytost se „vtělila“ v Ježíši Nazaretském, pak bychom o této první Kristově události museli říci, že v lemurské době se tato bytost v duchovním světě „vdušila“ v bytosti, která později sestoupila na Zemi jako náthanský Ježíš. V duchovních světech tak žila duchovně-duševní bytost, která skrze tento čin, kdy se tedy Kristova bytost spojila s duší pozdějšího Ježíše Nazaretského, a skrze všechno, co z tohoto činu vzešlo, vzala lidským smyslům onen neblahý vývoj. Z duchovních světů tedy lidstvo, můžeme říci, prozařovala tak, aby lidské smysly nedoznaly onen neblahý vývoj, kdy by takto trýznivým, respektive přecitlivělým způsobem musely chodit po Zemi. První přípravná událost mystéria na Golgotě se stala pro záchranu smyslů. To, že můžeme s našimi smysly chodit po světě naším dnešním způsobem, je důsledek této první Kristovy události.

Na počátku atlantské doby se stala druhá událost. Ta opět spočívala v tom, že

bytosť, ktorá sa pozdĕji stala náthanským Ježíšem, byla prostoupena bytosťí Krista. Tím byl od lidské přirozenosti odvráćen jiný neblahý vývoj. Neboť i když smysly byly první Kristovou událostí uzdraveny, došlo by přesto působením luciferského a pozdĕji ahrimanského vlivu u lidské přirozenosti k tomu, že takzvaných sedm životních orgánů (u příležitosti přednášek o anthroposofii jsem o sedmi životních orgánech také již mluvil; cévnaté orgány jsou sice ve fyzickém těle, jejich základem je však příslušná ústrojnost éterného těla) by se vyvíjelo tak, že bychom opět jako lidé nemohli chodit po světě se sympatií a antipatií, jak tomu je nyní. Člověk by totiž pociťoval střídavě bezuzdnou lačnost a ten nejstrašlivější hnus u všeho, co požívá svými životními orgány, co mu tedy může být potravou.

Avšak i to, co se může dostávat k jeho dýchacím orgánům, by pociťoval tak, že by to chtěl buď s divokou lačností pojmout, nebo s nehlubším hnusem odmítnout. I sedm životních orgánů by tedy pod vlivem Luciferova a Ahrimanova působení bylo nadměrně aktivních. Tehdy nastala druhá Kristova událost a opět to byla událost v nadmyslových světech. Touto událostí byla lidským orgánům dána možnost, aby byly v jistém smyslu umírněné, mírné. Tak jako by ani naše smysly nikdy nemohly na svět pohlížet v moudrosti, kdyby v lemurské době nedošlo k první události Krista, nemohly by ani naše životní orgány být mírné, kdyby se na počátku atlantské doby nestala druhá Kristova událost.

Před člověkem však stálo ještě třetí nebezpečí, nebezpečí, které se týkalo jeho astrálního těla, rozložení jeho myšlení, cítění a chtění. Dnes jsou u člověka myšlení, cítění a chtění v jisté harmonii, a je-li tato harmonie narušena, je narušeno i lidské zdraví. Jestliže myšlení, cítění a chtění do sebe navzájem správnou měrou nezasahují, vyvine se u člověka buď značná hypo- chondrie, nebo až stavy šílenství. Až ke stavům šílenství mohli tedy lidé dojít v naprostém nepořádku myšlení, cítění a chtění, kdyby se ke konci atlantské doby nestala třetí Kristova událost. Ta měla za následek - opět se jedná o prostoupení náthanského Ježíše, nacházejícího se dosud v nadmyslových světech, Kristem - že do lidských duševních sil, do myšlení, cítění a chtění, byla vnesena míra a harmonie.

Tyto tři události, které jsem nyní uvedl, působily do nitra člověka všechny z duchovních světů; neodehrály se na fyzické pláni. Avšak zejména o třetí z nich se zachovala dobrá připomínka v bájných představách. A jako nás v mnoha případech vede duchovní poznání k tomu, abychom správně porozuměli znamením dochovaným v pověstech a bájích, abychom je takřikajíc správně prohloubili, tak tomu může být i s tímto znamením. My všichni známe toto znamení, které představuje nadmyslovou bytosť - ať už je to archanděl Michael, anebo svátý Jiří - jak svou nohou drtí, přemáhá draka. To je obvyklé ztvárnění třetí Kristovy události: archanděl Michael nebo svátý Jiří, pozdĕjší náthanský Ježíš, prostoupený bytosťí Krista. Odtud je v duchovních světech ona archandělská postava.

A přemožení draka znamená potlačení onoho vlivu v lidském myšlení, cítění a chtění - tedy v povaze lidských vášní - který by myšlení, cítění a chtění zpřeházel, uvedl do nepořádku. Můžeme hluboce pociťovat, jak v takových působivých obrazech, které jsou vztyčovány, aby to, co nelze pochopit rozumem, bylo lidským duším předvedeno alespoň pro symbolické nahlížení a pro jejich cit, jak se v tom vyslovují hluboké, hluboké souvislosti.

Již dříve jsme se při jiných příležitostech zmínili o tom, že Řekové měli ve svém světě bohů a duchů odstíny, možno říci stínové obrazy toho, co se v atlantské době jako skutečné bož- sky-duchovní bytosti nacházelo ve světě bezprostředně mezi lidmi. Řekové ovšem měli zřetelné povědomí právě o třetí Kristově události, oné události, která je jinak lidské duši znázorňována jen obrazně prostřednictvím svátého Jiří nebo archanděla Michaela, jak přemáhá draka. Řekové ztvárňovali Krista, který prostoupil pozdějšího náthanského Ježíše, jako svého Apollóna. A svátý Jiří s drakem je tak v Řecku velmi významným způsobem, mohli bychom říci, postaven do samotného kosmu.

Řekové měli u hory Parnasu Kastalský pramen, u kterého se v zemi otvírala propast, z níž vystupovaly páry. Tyto páry se jako hadi vinuly kolem hory, takže v těchto vinoucích se parách měli Řekové obraz divoce bouřících lidských vášní, přivádějících do nepořádku myšlení, cítění a chtění. Nad propastí, na místě, odkud vycházely tyto hadovité páry, skrývající hada Pýthóna, byla zřízena věštírna, jež byla zasvěcena Pýthii. Pýthia seděla na své trojnožce nad touto rozsedlinou a stoupajícími parami byla uváděna do vizionářského stavu; co v tomto stavu pravila, bylo považováno za výrok samotného Apollóna. A kdo se chtěl poradit, ten se vydával za Pýthii a nechával si Pýthiinými ústy udělit radu od Apollóna. Řekové tedy vycházeli z toho, že Apollón se vztahuje ke skutečné bytosti. Nyní tuto bytost známe. Je to Kristem prostoupený pozdější náthanský Ježíš, zvaný u Řeků Apollón. Tomu, co vychází ze země a stoupá v Pýthiině duši, bere Apollón lucifersko-ahrimanské působení. A protože v parách vystupuje Apollónova oběť, nejsou již pro Řeky něčím matoucím, ale moudře uspořádávají myšlení, cítění a chtění. Tak vidíme, jak v řecké myšlence Apollóna žije skutečnost, že do myšlení, cítění a chtění lidí vstoupil bůh, kterého později nazýváme Kristem, bůh, který se tenkrát obětoval, když vstoupil do duše pozdějšího náthanského Ježíše a rozlil harmonii do toho, na co musel v lidské duši - v myšlení, cítění a chtění - matoucím způsobem působit vliv Lucifera a Ahrimana.

Tak máme v nadsmyslových světech tři Kristovy události, které vlastně připravily událost na Golgotě. Když se nyní zeptáme na význam golgotské události samotné, co vlastně bylo touto událostí způsobeno, co by se dostalo do nepořádku, kdyby k události na Golgotě nedošlo, pak víme, že ve čtvrté poatlantské kulturní epoše, v řecko-latinské době, lidstvo došlo k vývoji Já. Nejprve došel k vývoji Já právě onen kout západní civilizace, který se rozkládal v západní Asii a jižní a střední Evropě. Já mělo být vyvíjeno zejména střetem románských a germánských národů ve střední a jižní Evropě. Já tedy mělo být vyvinuto ve čtvrtém poatlantském období. Bylo by však vyvinuto neuspořádaným způsobem. Neboť tak, jak by byly v lemurské době neuspořádaným způsobem rozvinuty smysly, kdyby nedošlo k první Kristově události, tak jako by se nesprávným způsobem vyvíjelo oněch sedm životních orgánů, kdyby se na počátku atlantské doby nestala druhá Kristova událost, tak jako by se tři duševní činnosti člověka, myšlení, cítění a chtění, vyvíjely neuspořádaným způsobem, kdyby ke konci atlantské doby nedošlo ke třetí Kristově události, tak by se neuspořádaně vyvíjelo Já, kdyby v řecko-latinské době nenastala čtvrtá Kristova událost, totiž mystérium na Golgotě. Neboť - a to jsme již mnohokrát zdůrazňovali - ve čtvrtém poatlantském období dospěli lidé k Já, k vědomí Já.

Pro lidi, kteří k tomu dospět neměli, byl nejprve dán jiný druh zjevení. Neboť je charakteristickým rozdílem mezi zjevením Buddhovým a zjevením Kristovým, že Buddhovo zjevení směřovalo k lidem, kteří v podstatě neměli dospět k vědomí svého Já procházejícího inkarnacemi. Člověk, který tohle náležitě nechápe, nerozumí buddhismu. Několikrát jsem již poukazoval na podobnost používané v pozdějším buddhismu, v němž se praví, že správný buddhista se na to, co přechází od jedné inkarnace k druhé, dívá tak, že to přirovnává k plodu manga, který, je-li vložen do země, dá vzniknout novému stromu, na němž vyroste nový plod. Je to jen jméno a tvar, které má nový plod manga společné se starým. Pro buddhismus je charakteristické, že se nemluví o reálném Já, procházejícím inkarnacemi. Nemluví se o tom z toho důvodu, že reálné Já u národů Východu nedospělo zcela k vědomí. Ještě dnes můžeme vidět, jak lidé vycházející z východních nauk, kteří chtějí pochopit světové názory Západu, nemohou proniknout až k bodu, kde začíná Já.

Já se mělo zrodit v národech čtvrtého poatlantského kulturního období. Bylo by se však zrodilo neuspořádané. Že by se zrodilo neuspořádané, to je zřejmé z jednoho jevu, který se velmi významně objevuje ve čtvrtém poatlantském období. Jako signifikantní výraz zrození Já tu je živel řecké filosofie. Avšak jako průvodní jev řecké filosofie tu je zároveň existence Sibyl, oněch Sibyl, o nichž musíme říci, že jsou to ženské bytosti, které nebyly, tak jako Pýthie Apollónem, harmonizovány ve svém duševním životě, ale které svá zjevení nechávaly neuspořádaně působit v myšlení, cítění a chtění. Těmito sibylskými zjeveními, která tu byla od 8. předkřesťanského století a která sahala až do středověku, proudivo mnohdy něco z nejvyšších pravd, avšak neuspořádaně, proniknuté všelijakými podivnostmi. V existenci Sibyl se zvláště ukazuje, že zrození vědomí Já by muselo mít nejprve matoucí účinky, že Já by z toho působením luciferských a ahrimanských vlivů vyšlo zrovna tak neuspořádané, jako by z toho muselo vyjít neuspořádaně oněch dvanáct smyslů v le- murské době, jako sedm životních orgánů v rané atlantské době a jako tři duševní orgány v pozdní atlantské době, kdyby nebylo tří prvních Kristových událostí. Tak by z toho v poatlantské době muselo vyjít Já jako neuspořádané, kdyby nedošlo k mystériu na Golgotě.

Tak vidíme, jak golgotské mystérium postupně sestupuje z duchovních výsostí, kde se jako první Kristova událost odehrává v le- murské době, až v našem pozemském mystériu na Golgotě dospěje na fyzickou pláň. To nám zase může ukázat celý význam této jedinečné události pro vývoj Země, může nám to ukázat, jak byla ovšem tato jedinečná událost připravována z duchovních světů. Souvislost se vznešenou sluneční bytostí, kterou jsme s ohledem na Kristovu bytost několikrát zdůrazňovali, se projevuje i v řecké myšlence Apollóna, neboť Apollón je slunečním bohem.

Jen v náčrtu jsem naznačil, co bylo možné uvést k plnému vysvětlení významu mystéria na Golgotě. Všechny tyto věci by mohly být rozvedeny do všech podrobností a ukázaly by pak celou tu nesmírnou kosmickou velikost tohoto mystéria na Golgotě. Tak se lze tomuto mystériu přibližovat na základě studia kosmu. Lze se mu však přibližovat i z jiné strany. To se může dít zhruba následujícím způsobem.

Předpokládejme, že člověk projde branou smrti nebo iniciací do duchovního světa. A zůstaneme-li teď u toho, že do duchovního světa vejde branou smrti, pak jako první odloží své fyzické tělo, lze říci jako svou vnější schránku. Toto fyzické tělo

je předáno pozemským živlům. Předpokládejme dále, že by se člověk z duchovního světa, v němž se nachází, když projde branou smrti, ohlédl za osudem svého fyzického těla, jak je, rozložené či spálené, předáno fyzickým živlům Země. To co člověk v těchto procesech spatří, když se z duchovního světa ohlédne za osudem svého fyzického těla, bychom mohli nazývat přírodním jevem, podobně jako nějaký jiný přírodní jev, při němž se příliš nepoužívají morální pojmy, třeba když se tvoří oblaka a blesk uhoří z jednoho oblaku do druhého a podobně. Tak jak se díváme na tyto přírodní jevy, má se člověk dívat i na to, co se tu v podobě fyzického těla rozpadá. Víme však dále, že člověk pak několik dní zůstává spojen se svým éterným tělem a že k jakožto druhému odpoutání dochází k uvolnění éterného těla od těla astrálního a Já.

Když se pak člověk ohlédne za uvolněným éterným tělem, chová se toto tělo ve svých procesech přece jen jinak než uvolněné fyzické tělo. Především nemůžeme po smrti pohlížet z duchovního světa na éterné tělo tak, že se na toto éterné tělo a na to, co se z něj stává, budeme dívat jako na přírodní jev. Tak tomu v žádném případě není; toto éterné tělo nám ve své osobitosti ukazuje, jakoby v sobě zatkané, to, co jsme v sobě do své smrti nosili v podobě smýšlení naší duše. Pokud jsme měli dobrá smýšlení, pak je to na éterném těle vidět; pokud jsme měli smýšlení záludná, špatná, je to na něm vidět rovněž. Ba, je na něm vidět a jaksi cítit celý žebříček dobrých a špatných citů a pocitů. To vše je v něm vyjádřeno. Do éterného těla vkládáme celé naše vnitřní duševní rozpoložení, takové, jaké je. To je v něm vidět a to se pak složitým způsobem v éterném světě rozpouští, je to tímto světem nasáváno. Když se tedy takto ohlédneme za osudem svého éterného těla, ohlížíme se vlastně za obrazem toho, čím jsme my sami byli v pozemském životě.

O tom, co tu vidíme, si můžeme říci ještě něco zcela zvláštního. Můžeme si říci: Pokud jsi měl ty či ony dobré pocity, tu či onu oddanost vůči duchovním světům, pak jsi obecnému éternému kosmu předal něco, co v něm jako dobro působí dál. Pokud jsi měl špatné pocity a nechtěl ses zabývat líčením z duchovních světů, pak jsi éternému kosmu předal něco, co v éterném světě působí škody a zkázu.

Patří k osudu naší duše, tedy našeho astrálního těla a našeho Já, čím jsou v duchovním světě, aby se podívaly na to, co jsme spáchali v osudu svého éterného těla, v osudu, který už nelze změnit, jakmile se éterné tělo uvolní z fyzického těla. Je to dokonce ten hlavní pohled, který člověk po smrti má. Tak jako měl předtím ve smyslovém světě pohled na oblaka, hory a tak dále, tak má nyní po smrti, jako určité pozadí, pohled na to, co sám svým duševním naladěním a svým smýšlením vložil do svého éterného těla. To je větší a větší, čím více se éterné tělo rozplývá, a je pak skutečně jako nebeská klenba, na níž se vše ostatní objeví. Patří proto k osudu člověka po smrti, aby pohlédl na osudy éterného těla.

K tomu se ukáže ještě další věc, totiž že toto éterné tělo, které se teď rozplývá, má vlastně, mohli bychom říci, dvě vlastnosti. Jedna vlastnost souvisí s něčím, co po smrti působí v podstatě vždy tísnivým, skličujícím dojmem. S čím tato vlastnost souvisí, to pochopíme nejlépe tak, že poněkud poukážeme na osud fyzické Země.

Tento osud fyzické Země už dnes uznávají i fyzikové. Fyzikové uznávají jako správný názor, že Země jakožto fyzické těleso jednou propadne takzvané tepelné smrti. Poměr tepla k ostatním fyzikálním silám Země je takový, že jednou v budoucnosti nadejde chvíle - to už je dnes fyzikálním výsledkem - kdy všechno přejde do jistého rovnoměrného tepla. Pak už tu nebude nic, co by se v podobě jevů a dějů mohlo ve fyzické oblasti Země odehrávat. Celá Země propadne tepelné smrti.

Ti, kdo jsou materialisty, musí samozřejmě předpokládat - protože jinak by nebyli důslední - že s touto tepelnou smrtí všechno skončí, i to, co nazývají lidskou kulturou, lidským myšlením, tužbami a úsilím, že celý lidský život musí zmizet v rovnoměrném zemském teple. Kdo vidí do poměrů, jak je může dát duchovní věda, ten ví, co tato tepelná smrt znamená: fyzická Země odpadne jako mrtvola od toho duchovního, co k ní patří, tak jako lidská fyzická mrtvola odpadá od toho, co z člověka prochází branou smrti. A tak jako je zde v okamžiku smrti lidská mrtvola zanechána duchovně-duševní částí člověka, která prochází přechodným stavem mezi smrtí a novým narozením, a tak jako člověk přechází z jednoho stavu do druhého, přejde i duchovní část Země, až její pozemská existence skončí tepelnou smrtí, k existenci jupiterské. Toto jupiterské bytí bude dalším vtělením všeho, co je se Zemí duchovně spojeno.

Dokážeme-li se takto po smrti ohlédnout za éterným tělem, pak si na základě určitého pocitu, který vůči tomuto éternému tělu budeme mít, skutečně všimneme, že část jeho vlastností souvisí s tím, co v rámci pozemské oblasti propadne tepelné smrti, co se rozplyne. V našem éterném těle jsou přítomné síly, které patří k silám působícím tak, že Zemi přivádějí do tepelné smrti. Ale jsou tu ještě další síly.

V éterném těle si můžeme všimnout dalšího druhu sil; tyto síly se vůči všemu pozemskému chovají tak, jako kdybychom se podívali na rostlinný zárodek a viděli bychom, že tento zárodek je obklopen rostlinnou substancí, z níž nově vzniká další rostlina. Podobným způsobem uvidíme v éterném těle síly, které musí být činné pro Zemi jen tak dlouho, dokud Země trvá, dokud nepropadne tepelné smrti. Potom jsou v něm ale mladé síly, které souvisejí s tím, co Země v kosmu obsahuje v zárodečné podobě, aby to bylo převedeno do další inkarnace Země. Avšak tuto zárodečnou silovou část éterného těla můžeme vidět jen tehdy - a tím se opět dotýkáme jednoho velmi důležitého tajemství duchovní vědy - pokud jsme získali určitý poměr ke Kristově bytosti, ke Kristovu impulzu. Neboť tato část je prostoupena Kristovými silami, které se v mystériu na Golgotě rozlily do duchovní sféry Země. Tady, v této části, jsou. Neboť tyto Kristovy síly představují to, co i u lidí přenese to zárodečné k Jupiteru. Toto naše spojení s impulzem Krista nám tedy dává schopnost, abychom ve svém éterném těle spatřili to zárodečné, to budoucí.

Když se na to takto podíváme, máme jistotu, že to, co jsme si často uváděli, se od mystéria na Golgotě skutečně rozlilo do sféry Země a že to má co dělat se znovuoživením celé duchovní části Země, v níž jsme my sami jako lidé zakotveni. A k zážitkům, které musí učinit lidská bytost, jež má správné vědomí Já, tak jak ho má dnešní západní člověk, k těmto zážitkům patří to, že po smrti při pohledu na své éterné tělo neuvidíme toto éterné tělo bez prostoupení Kristovým impulzem. Neboť je to neblahý posmrtný život, musí-li člověk po spatření svého éterného těla postrádat jeho prosycení Kristovým impulzem. To je důvod, proč jsem vždycky poukazoval na to, že příchod Krista na Zemi je skutečností a že i lidé, kteří se svým nadvědomím Kristovu impulzu zatím vzpírají, k němu pozvolna naleznou přístup, i když ho možná naleznou o jednu nebo dvě inkarnace později než obyvatelstvo západních kulturních oblastí Země.

Blaženost člověka po smrti je dána tím, že při pohledu na své éterné tělo bude mít jistotu Kristova impulzu. Neblaženost člověka po smrti je dána tím, že v éterném těle spatří jen to, co jaksí musí propadnout smrti Země. Pro člověka, který díky své západní kultuře má zřetelné vědomí Já - východní lidé toto vědomí Já zatím zřetelné nemají - pro člověka, který se se zřetelným vědomím Já, jak je tomu u západních národů, již rodí, znamená něco veskrze neblahého, když pohlédne na své éterné tělo a spatří v něm jen síly ničivé pro vývoj Země a nedokáže přitom postřehnout, že v něm jako substance je Kristův impulz. Je to zhruba stejné, jako kdyby člověk musel

po smrti žít neustále pod dojmem zemětřesení nebo výbuchu sopky, nedokáže-li v éterném těle uzít mladé, zárodečné síly Kristova impulsu.

Co to vlastně je za síly, tyto mladé, zárodečné síly Kristova impulsu? Inu, o tom jednom, co k nim patří, se již léta při různých příležitostech zmiňuji. Mluvili jsme o tom, jakou roli hraje ve fyzickém těle Ježíše Krista krev. Krev patří, jak známo, k fyzickým substancím těla a v obvyklém lidském těle patří k tomu, co se po smrti fyzicky rozplývá v živlech. Tak tomu nebylo, přinejmenším tomu tak nebylo u té části krve Ježíše Krista, která na Golgotě kanula z jeho ran na zemi. Tato část krve se éterizovala, byla skutečně přijata éternými silami Země, takže krev, která tenkrát prýštila z ran, se stala éternou substancí. A tato éterná substance zazáří, zasvitne, zatřpytí se v éterném těle a - člověk to tak po smrti vnímá - ukáže se tak, že člověk ví: Tady je čerstvě klíčící život, který člověka vede životaschopně do budoucnosti. A ještě z jedné strany vstupují ingredience do éterného těla, což nám může ukázat, jak svěží život v něm je. Právě studium Pátého evangelia ukazuje (patří k těm největším dojmům, zkou- máme-li, co může být v Pátém evangeliu dáno), že poté co bylo tělo Ježíše Krista uloženo do hrobu, nastalo skutečně něco, v důsledku čeho mohly být nakonec věci takové, jak je s nádhernou přesností líčí Janovo evangelium - jak je hrob prázdný a plátina leží kolem. A tak tomu i bylo. To nám ukazuje Páté evangelium. Bylo tomu tak proto, že se zvedly vlny zemětřesení a v zemi se vytvořila rozsedlina; do této rozsedliny spadlo mrtvé tělo Ježíše Krista. A rozsedlina se potom opět zavřela. A zemětřasnými vlnami a bouřemi byla plátina, do nichž bylo tělo zavinuto, skutečně rozhozena tak, jak to líčí Janovo evangelium při popisu prázdného hrobu. To je onen velký, až k srdci pronikající dojem, když tyto věci poznáme skrze Páté evangelium a v Janově evangeliu pak najdeme jejich potvrzení.

Do éterného těla tedy vstoupilo ještě něco: Tím, co bylo přijato rozsedlinou v zemi, byla prostoupena krev zářící a třpytící se v éterné substancí a tato zářící a třpytící se krev se tak stává v éterném těle viditelnou. Takže člověk má pocit, jak jsem již říkal, že éterné tělo se po smrti rozpíná a on ho spatří jako nebeskou klenbu, z níž vystupuje všechno ostatní, a v tomto rozšiřujícím se éterném těle se jako určitá základní substance rozpíná jako tělo, jako krve zbavené tělo Ježíše Krista, které bylo přijato rozsedlinou v zemi a přešlo tak do Země a nyní se v rozprostřeném tablo éterného těla objevuje jako něco, co ho oživuje.

A tento pohled dává jistotu, že lidstvo nezanikne, ale bude žít dál jako duchovní obsah Země, až odpadne fyzická část Země, tak jako mrtvé lidské tělo odpadá od duchovní části člověka. Já a astrální tělo jsou zajisté takové, že člověku zaručují svobodu a nesmrtelnost. Avšak člověk by žil dál jen sám pro sebe, dorazil by na Jupiter a nehodil by se k jupiterskému životu, kdyby to, čeho bylo dosaženo na Zemi, nebylo přeneseno k Jupiteru - kdyby nebylo přeneseno to, co bylo prostřednictvím Kristova impulsu vneseno do sféry Země.

Můžeme říci, že jednotliví lidé by do Jupitera přešli sotva nějak více obohacení, než jací již byli v lemurské době; chudí by přešli do Jupitera, kdyby nebyli zakotveni ve sféře Země, prostoupené Kristem. A tato chudoba, která by působila dojmem: pozemský život je vlastně ztracen - tato chudoba by jako cosi neblahého stála před člověkem v jeho životě mezi smrtí a novým narozením, zatímco to, co Kristův impuls

učinil z duchovní části Země, dává lidské duši v životě mezi smrtí a novým narozením blaženost. Ba, všechno, co lidská duše může zažít po mystériu na Golgotě, přichází skrze to, co se prostřednictvím Kristova impulzu rozlilo do duchovní atmosféry Země!

Berlín, 10. února 1914

GA 148